აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

დამატებითი (minor) პროგრამა

არქეოლოგია

საგანმანათლებლო პროგრამის დასახელება: არქეოლოგია

უმაღლესი აკადემიური განათლების საფეხური: ბაკალავრიატი

საგანმანათლებლო პროგრამის ტიპი: დამატებითი (Minor)

სწავლების ენა: ქართული.

პროგრამის მოცულობა კრედიტებით: 60 ECTS

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები: უნივერსიტეტში დადგენილი წესი.

საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი:

- საბაკალავრო პროგრამის მიზანია ევროპულ საგანმანათლებლო სისტემაში არსებული თანამედროვე მოთხოვნების მიხედვით მოამზადოს უმაღლესი განათლების I საფეხურისათვის განსაზღვრული კომპეტენციებით აღჭურვილი მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტები არქეოლოგიაში, რომელთაც ექნებათ სათანადო ცოდნა და შესაბამისი უნარ-ჩვევები წარმატებული საქმიანობისათვის არქეოლოგიის და ზოგადად კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის მიმართულებით.
- სწავლების შემდეგი საფეხურისათვის მომზადება სპეციალობაში ცალკეული მიმართულებების (ქვის ხანიდან გვიანი შუა საუკუნეების ჩათვლით) მიხედვით სწავლის გასაგრძელებლად მაგისტრატურაში უფრო მაღალი კვალიფიკაციის მიღების მიზნით.

სწავლის შედეგი:
ცოდნა და გაცნობიერება:

სტუდენტს ექნება -

- სფეროს ფართო ცოდნა: არქეოლოგიის საფუძვლებში; არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდებში; საქართველოს წინაისტორიული, კლასიკური და შუასაუკუნეების ეპოქების არქეოლოგიაში; მსოფლიოს არქეოლოგიურ კულტურებსა და ცივილიზაციებში; ანტიკურ არქეოლოგიაში; საქართველოს ქალაქებსა და საქალაქო ცხოვრებაში.

  სტუდენტს შეეძლება -
- არქეოლოგიური ძეგლების კვლევის მეთოდების ძირითადი პრინციპების ჩამოყალიბება.
- არქეოლოგიური ძეგლის და არქეოლოგიური კულტურების აღწერა და გაცნობიერება იმისა, თუ რას წარმოადგენს არქეოლოგიური ძეგლი როგორც ერის კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილი.
- ნივთიერი და წერილობითი წყაროების კლასიფიცირება და შეფასება.
- ქართული ცივილიზაციის როლის გაცნობიერება მსოფლიოს კულტურულ სივრცეში.

ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი:
სტუდენტს შეეძლება (მიღებული ცოდნის გამოყენება განსაზღვრული მითითებების საფუძველზე) -

- არქეოლოგიურ სადაზვერვო და სტაციონალურ ექსპედიციებში მონაწილეობა და არქეოლოგიური კვლევის მეთოდების გამოყენება (არქეოლოგიური ძეგლის გათხრა, საპრეპარაციო სამუშაოები).
- არქეოლოგიური არტეფაქტების პირველადი დამუშავება (ფიქსაცია, გასუფთავება-გაწმენდა, კონსერვაცია, აღწერა და საინვენტარო წიგნში გატარება).
- არქეოლოგიური ძეგლების ქრონოლოგიური და კულტურული კუთვნილების განსაზღვრა და კლასიფიკაცია.
- წერილობით წყაროებზე მუშაობა. ელექტრონულ საძიებო რესურსებში სათანადო ინფორმაციისა და მასალების მოძიება.
- საექსკურსიო საქმიანობა მუზეუმებში და საქართველოს ტურისტულ ინფრასტრუქტურაში შემავალ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე.
- არქეოლოგიაში კვლევითი ან პრაქტიკული ხასიათის პროექტის განხორციელება ხემძღვანელის მითითებების შესაბამისად (პრაქტიკის ანგარიშის, რეფერატის ან სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციისათვის ნაშრომის მომზადება).

არგუმენტირებული დასკვნის უნარი:
სტუდენტს განსაზღვრული მითითებების საფუძველზე შეეძლება -

- პრობლემურ სიტუაციაში არქეოლოგიისა და მომიჯნავე მეცნიერებათა ფარგლებში მონაცემთა მოძიება, კრიტიკულად გააზრება, განსხვავებული პოზიციების ანალიზი, წერილობითი წყაროების, სამეცნიერო ლიტერატურის და არქეოლოგიური არტეფაქტების შეჯერება და მოვლენათა ურთიერკავშირის დადგენა.
- საკუთარი საქმიანობის სფეროში (არქეოლოგია, სამუზეუმო საქმე, კულტურული მემკვიდრეობის შეფასება და პოპულარიზაცია) სათანადო მეთოდების გამოყენებით განყენებული მონაცემებისა და სიტუაციების ანალიზი, შეფასება, დასაბუთებული დასკვნების სახით ჩამოყალიბება და წერილობითი და ზეპირი სახით წარმოჩენა.
- თეორიული სწავლების პროცესში ან საველე პრაქტიკის დროს წამოჭრილი პრობლემის იდენტიფიცირება, მისი გადაჭრის გზების მოძიება, სტანდარტული და ზოგიერთი გამორჩეული მეთოდის გამოყენებით სწორი და დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღება.

კომუნიკაციის უნარი:
სტუდენტს შეეძლება -

- თავისი დარგის სპეციალისტებთან ან სხვა დარგის წარმომადგენლებთან საკუთარი იდეების, მოსაზრებების, აუცილებელი ინფორმაციის მიწოდება წერილობითი ანგარიშის მომზადების, ზეპირი პრეზენტაციებისა და დისკუსიების გზით.
- თანამედროვე ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების თავისუფლად და შემოქმედებითად გამოყენება და ახალი ტექნოლოგიების ათვისება. საოფისე პროგრამების, არქეოლოგიისა და საერთოდ კულტურული მემკვიდრეობის

ელექტრონულ მონაცემთა ბაზების გამოყენება ლექციებზე, პრეზენტაციებზე, პრაქტიკული თუ ჯგუფური მუშაობისა დროს და დამოუკიდებელი მუშაობის პროცესში.

- მშობლიურ და უცხო ენაზე ზეპირი და წერილობითი პრეზენტაციები. საკუთარი მოსაზრებების ჩამოყალიბება და გამოხატვა, არგუმენტაცია და დაცვა.

სწავლის უნარი:

სტუდენტს შეეძლება -

- სწავლისათვის (პრაქტიკულ მეცადინეობებზე, სამუშაო ჯგუფებში და დამოუკიდებელი მუშაობისათვის) საჭირო რელევანტური სტრატეგიის შერჩევა და საკუთარი კომპეტენციების შეფასება. გამოყენებული სტრატეგიის მონიტორინგი (სასწავლო პროცესის ანალიზი; პრობლემების გამოვლენა და მათი დაძლევის გზების განსაზღვრა). შემდგომი სწავლის საჭიროებათა დადგენა.
- შემდგომ საფეხურზე სწავლის გაგრძელებისა და პრაქტიკული საქმიანობისათვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების განსაზღვრა და შეძენის სტრატეგიის გამოუშავება.
- ინფორმაციის და დროის მენეჯმენტი (დაგეგმვა, პრიორიტეტების გამოყოფა, სამუშაოს ორგანიზება).

ღირებულებები:

- საქართველოს და მსოფლიოს კულტურული მემკვიდრეობის პატივისცემა.
- პატრიოტიზმი და ქვეყნის ინტერესების დაცვა. პასუხისმგებლობა საკუთარი სახელმწიფოს და საზოგადოების წინაშე.
- სამყაროს მულტიკულტურალიზმისა და მრავალფეროვნების პატივისცემა. ჰუმანისტურ ღირებულებათა ფორმირების პროცესში მონაწილეობა და სწრაფვა მათ დასამკვიდრებლად საკუთარ პროფესიული კომპეტენციების გამოყენების გზით.
- არქეოლოგიის და მომიჯნავე მეცნიერებათა სფეროში სპეციფიკური პროფესიული ეთიკის დაცვა.
- კულტურული, ეთნიკური, რელიგიური და პოლიტიკური ტოლერანტობის ჩამოყალიბება.

კომპეტენციების ცხრილი:

სასწავლო კურსები	დარგობრივი კომპეტენციები		ზოგადი კომპეტენციები			
	ცოდნა და გაცნობიერება	ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი	არგუმენტირებული დასკვნის უნარი	კომუნიკაციის უნარი	სწავლის უნარი	ღირებულებები
არქეოლოგიის საფუძვლები	X	X			X	X
მსოფლიო კულტურა - ისტორიული კვლევის ობიექტი	X	X	X			X

არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდები	X	X	X	X	X	X
საველე არქეოლოგიური პრაქტიკა	X	X			X	X
წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 1	X	X	X		X	X
წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 2	X	X	X		X	X
პრეისტორიული და კლასიკური ეპოქის არქეოლოგიური კულტურები	X	X	X			X
ანტიკური არქეოლოგია	X	X	X		X	X
კლასიკური ეპოქის და შუა საუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 1	X	X	X		X	X
კლასიკური ეპოქის და შუა საუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 2	X	X	X		X	X
ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 1	X	X	X		X	
ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 2	X	X	X		X	

სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები: *სწავლების ფორმატი* - ლექცია, პრაქტიკული, დამოუკიდებელი მუშაობა, საველე პრაქტიკა.

სწავლებისა და სწავლის მეთოდები -

- ვერბალური (ზეპირი პრეზენტაცია) - გამოიყენება პროფესორის მიერ მასალის გადაცემისას და სტუდენტის მიერ სამუშაო ჯგუფში მუშაობისას. ზეპირი თხრობა თეორიული მასალის გადაცემის საშუალებაა, რომელიც ხელს უწყობს სტუდენტში მოსმენის უნარის განვითარებას; თეორიული ინფორმაციის ათვისების გაადვილებას; სწორად მეტყველების ჩვევის ჩამოყალიბებას.
- ვიზუალური დემონსტრირება - გამოიყენება პროფესორის მიერ სასწავლო მასალის გადაცემისას და სტუდენტის მიერ სამუშაო ჯგუფში მუშაობისას. საილუსტრაციო მასალის (ფოტომასალა, ცხრილები, ნახაზები) დემონსტრირება დაფის, ტექნიკური საშუალებების, კომპიუტერის გამოყენებით - ხელს უწყობს სასწავლო მასალის აღქმას თვასაჩინოების სხვადასხვა საფეხურის მეშვეობით; ვიზუალურად წარმოაჩენს საკითხის არსს; აადვილებს თეორიული ინფორმაციის ათვისებას.
- დისკუსია - ეხმარება სტუდენტს გამოიმუშავოს საკუთარი აზრის ჩამოყალიბების და დასაბუთების უნარი; ზრდის სასწავლო პროცესში სტუდენტის ჩართულობას; გამოუმუშავებს სტუდენტებს კამათის და დებატების ჩვევებს; ხელს უწყობს შესასწავლი მასალის გააზრება-გაცნობიერებას.
- წიგნზე მუშაობა - მოიცავს ლექციაზე, სამუშაო ჯგუფში და სტუდენტის დამოუკიდებელი მუშაობისას სასწავლო და სამეცნიერო ლიტერატურის და წერილობითი წყაროების კითხვას. ანვითარებს წიგნის კითხვის და სათანადო მასალების მოპოვების ჩვევას; ხელს უწყობს თეორიული მასალის ათვისებისა გააზრების უნარის ჩამოყალიბებას.
- წერითი მუშაობა - გამოიყენება სტუდენტის მიერ ლექციაზე, სამუშაო ჯგუფში და დამოუკიდებელი მუშაობისას. გულისხმობს შემდეგი სახის აქტივობებს: საჭირო მასალების მოძიება და ჩანაწერების გაკეთება, კონსპექტის შედგენა; სასწავლო და საპრეზენტაციო საკითხების დაკონსპექტება, თეზისების შედგენა, რეფერატის შედგენა.

- **კითხვების დასმა** - გამოიყენება პროფესორისა და სტუდენტის მიერ მიერ ლექციაზე და სამუშაო ჯგუფში მუშაობისას. ხელს უწყობს სტუდენტში ცოდნის განმტკიცებას და ძირითადი საკითხებისადმი ყურადღების გამახვილებას. სტუდენტში ანვითარებს კითხვების სწორად ფორმირებისა და დასმის ჩვევას; ანალიტიკური აზროვნების ჩამოყალიბებას.
- **ჯგუფური მუშაობა** - გამოიყენება როგორც ლექციაზე, ასევე პრაქტიკული და ჯგუფში მეცადინეობისას და დამოუკიდებელი მუშაობისას. გულისხმობს სტუდენტთა ჯგუფებად დაყოფას და გარკვეულ დავალებებზე ერთობლივად მუშაობას.

სასწავლო გეგმა

№	სასწავლო კურსი	სკ	ლ./პრ./ დმ.	კრედი-ტთა რაოდე ნობა	სემესტრები					
					III	IV	V	VI	VII	VIII
1	არქეოლოგიის საფუძვლები	3	30.15.80	5	5					
2	მსოფლიო კულტურა-ისტორიული კვლევის ობიექტი	3	30/15/80	5	5					
3	არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდები	3	30.15.80	5		5				
4	საველე არქეოლოგიური პრაქტიკა			5		5				
5	წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 1	3	30.15.80	5			5			
6	წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 2	3	30.15.80	5				5		
7	პრეისტორიული და კლასიკური ეპოქის არქეოლოგიური კულტურები	3	30.15.80	5			5			
8	ანტიკური არქეოლოგია	3	30.15.80	5				5		
9	კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 1	3	30.15.80	5					5	
10	კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 2	3	30.15.80	5						5
11	ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 1	3	30.15.80	5					5	
12	ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 2	3	30.15.80	5						5
	სულ			60	10	10	10	10	10	10

გამოყენებულ შემოკლებათა განმარტება: სკ - საათი კვირაში; ლ/პ/დამ. ლექცია/პრაქტიკული/დამ. მუშაობა

სტუდენტთა შეფასების სისტემა

სტუდენტთა მიღწევების შეფასება ხდება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2007 წლის 5 იანვრის №3 და 2009 წლის 21 სექტემბრის №785 ბრძანებებით განსაზღვრული შემდეგი პუნქტების გათვალისწინებით:

1. კრედიტის მიღება შესაძლებელია მხოლოდ სტუდენტის მიერ სილაბუსით დაგეგმილი სწავლის შედეგების მიღწევის შემდეგ, რაც გამოიხატება მე-6 პუნქტის "ა" ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ერთ-ერთი დადებითი შეფასებით.

2. დაუშვებელია სტუდენტის მიერ მიღწეული სწავლის შედეგების ერთჯერადად, მხოლოდ დასკვნითი გამოცდის საფუძველზე შეფასება. სტუდენტის გაწეული შრომის შეფასება გარკვეული შეფარდებით უნდა ითვალისწინებდეს:

ა) შუალედურ შეფასებას;

ბ) დასკვნითი გამოცდის შეფასებას.

3. სასწავლო კურსის მაქსიმალური შეფასება 100 ქულის ტოლია.

4. დასკვნითი გამოცდა არ უნდა შეფასდეს 40 ქულაზე მეტით.

5. დასკვნით გამოცდაზე გასვლის უფლება ეძლევა სტუდენტს, რომელსაც შუალედური შეფასებისა და დასკვნითი გამოცდის მაქსიმალური ქულის გათვალისწინებით უგროვდება 51 ქულა.

6. შეფასების სისტემით დასაშვებია:

ა) ხუთი სახის დადებითი შეფასება:

ა.ა) (A) ფრიადი - მაქსიმალური შეფასების 91% და მეტი;

ა.ბ) (B) ძალიან კარგი - მაქსიმალური შეფასების 81-90%;

ა.გ) (C) კარგი - მაქსიმალური შეფასების 71-80%;

ა.დ) (D) დამაკმაყოფილებელი - მაქსიმალური შეფასების 61-70%;

ა. ე) (E) საკმარისი - მაქსიმალური შეფასების 51-60%;

ბ) ორი სახის უარყოფითი შეფასება:

ბ.ა) (FX) ვერჩააბარა - მაქსიმალური შეფასების 41-50%, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება.

ბ.ბ) (F) ჩაიჭრა - მაქსიმალური შეფასების 40% და ნაკლები, რაც ნიშნავს,რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

7. მე-6 პუნქტით გათავისწინებული შეფასებების მიღება ხდება შუალედური შეფასებებისა და დასკვნითი გამოცდის შეფასების დაჯამების საფუძველზე.

8. სტუდენტს დამატებით გამოცდაზე გასვლის უფლება აქვს იმავე სემესტრში. დასკვნით და შესაბამის დამატებით გამოცდას შორის შუალედი უნდა იყოს არანაკლებ 10 დღისა.

სასწავლო კურსში სტუდენტის მიღწევების შეფასების დამატებითი კრიტერიუმები განისაზღვრება შესაბამისი სილაბუსით.

საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისათვის აუცილებელი მატერიალური რესურსები (სამეცნიერო კვლევების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა):

1. აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტი. აწსუ სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, უნივერსიტეტის და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის კომპიუტერული რესურს-ცენტრები. კეთილმოწყობილი კაბინეტ-აუდიტორიები, მათ შორის აკადემიკოს ოთარ ლორთქიფანიძის სახელობის აუდიტორია. არქეოლოგიის მიმართულების კომპიუტერული რესურს-ცენტრი (ინტერნეტში ჩართული სამი კომპიუტერი, შავი და ფერადი პრინტერი, სკანერი, ტელევიზორი). არქეოლოგიური მასალების ელექტრონული ბიბლიოთეკა.
2. აწსუ-სა და საქართველოს ეროვნული მუზეუმის ოთ. ლორთქიფანიძის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ერთობლივი არქეოლოგიური ექსპედიცია და მისი ბაზა ქუთაისსა და წყალტუბოში. ასევე არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, ლაბორატორიები და არქეოლოგიური ექსპედიციები.
3. ქუთაისის ნ. ბერძენიშვილის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმი (სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, ფონდები და ლაბორატორიები). პუბლიკაციების შესაძლებლობა მუზეუმის სამეცნიერო შრომათა კრებულებში.

საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისათვის აუცილებელი ადამიანური რესურსები:
საგანმანათლებლო პროგრამის რეალიზაცია ხდება აწსუ მაღალკვალიფიციური აკადემიური პერსონალის მეშვეობით სასწავლო კურსების პროფილის შესაბამისად; მათ შორის ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის აკადემიური და მოწვეული პერსონალის მიერ (1 სრული პროფესორი, 2 ასოცირებული პროფესორი, 2 ასისტენტ პროფესორი, 2 დოქტორანტი) -
1. ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი ო. ლანჩავა - აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის არქეოლოგია-სიძველეთმცოდნეობის მიმართულებისკოორდინატორი და სრული პროფესორი; იმერეთის რეგიონის არქეოლოგიური კვლევების და კოლექციების უფროსი ზედამხედველი; აწსუ არქეოლოგიური ექსპედიციის ხელმძღვანელი; ქუთაისის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმის დირექტორი.
2. ისტორიის აკადემიური დოქტორი მ. ჭუმბურიძე - ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი; აწსუ არქეოლოგიური ექსპედიციის წევრი.
3. ისტორიის აკადემიური დოქტორი რ. ისაკაძე - საქართველოს ეროვნული მუზეუმის ოთ. ლორთქიფანიძის არქეოლოგიის ცენტრის მეცნიერ-თანამშრომელი; აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის ასისტენტ პროფესორი; აწსუ არქეოლოგიური ექსპედიციის წევრი.
4. ისტორიის აკადემიური დოქტორი რ. მიქაუტაძე - აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი.
5. ისტორიის აკადემიური დოქტორი მ. ხვედელიძე - აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის ასისტენტ პროფესორი.
6. შ. ბუაძე - აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის დოქტორანტი.
7. გ. ჭიჭინაძე - აწსუ ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის დოქტორანტი.